

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

16. detsember 2010*

Kohtuasjas C-537/08 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 3. detsembril 2008 esitatud apellatsioonkaebus,

Kahla Thüringen Porzellan GmbH, asukoht Kahla (Saksamaa), esindajad: *Rechtsanwalt* M. Schütte, *Rechtsanwalt* S. Zühlke ja *Rechtsanwalt* P. Werner,

apellatsioonkaebuse esitaja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Kreuzschitz ja K. Gross, keda abistas professor C. Koenig, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

* Kohtumenetluse keel: saksa.

Freistaat Thüringen, esindajad: *Rechtsanwalt* A. Weitbrecht ja *Rechtsanwalt* M. Núñez-Müller,

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: M. Lumma ja W.-D. Plessing,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano (ettekandja), kohtunikud J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits ja M. Berger,

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. mai 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Kahla Thüringen Porzellan GmbH palub oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 24. septembri 2008. aasta otsus

kohtuasjas T-20/03: Kahla Thüringen Porzellan vs. komisjon (EKL 2008, lk II-2305; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega see kohus jättis rahuldamata tühistamis-hagi komisjoni 13. mai 2003. aasta otsuse 2003/643/EÜ peale riigiabi kohta, mida Saksamaa andis Kahla Porzellan GmbH-le ja Kahla/Thüringen Porzellan GmbH-le (ELT L 227, lk 12; edaspidi „vaidlusalune otsus”).

Vaidluse taust

- 2 Apellandile, kes asutati 1993. aasta novembris, anti 1994. jaanuaris üle äriühingu Kahla Porzellan GmbH (likvideerimisel) maa, seadmed ja hooned ning 380 töötajat. Viimati nimetatud ettevõtja, kes tootis nõusid ja portselanesemeid, oli asutatud Tüüringi liidumaal, mis on üks piirkondi, kus võidakse anda riigiabi EÜ artikli 87 lõike 3 punkti a alusel.
- 3 Euroopa Komisjon oli selle piirkonna puhul lubanud rakendada kahte üldist abikava: nimelt 27. oktoobri 1993. aasta otsusega Tüüringi liidumaa abikava väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKE-d”) investeringute toetuseks [KMU-Investitionsprogramm des Landes Thüringen (abi nr 408/93 – SG(93) D/19245, EÜT C 335, lk 7)] ja 21. detsembri 1994. aasta otsusega abikava, mis nägi ette meetmed tööhõive soodustamiseks keskkonnakaitse ja sotsiaalteenuste sektoris ning noorte toetamiseks endise SDV territooriumil [abi nr 117/92 – SG(95) D/341, EÜT C 401, lk 2].
- 4 Vaidlusalusest otsusest selgub, et nende abikavade raames andsid Saksamaa ametivõimud apellandile aastatel 1994–1999 rahalist abi 23 korral kokku 39,028 miljoni Saksa marga väärtuses. Nende meetmete hulgas olid 2,5 miljoni Saksa marga suurune

investeermistoetus VKE-dele, mille Tüüringi liidumaa andis 1994. aasta mais (edaspidi „meede 15”), ja tööhõivetoetus summas 1,549 miljonit Saksa marka, mis olid seotud investeeringutega keskkonnakaitseks ning mille andis ajavahemikul 1994–1996 Bundesanstalt für Arbeit (liidumaa tööhõiveamet) tööhõive edendamise seaduse (Arbeitsförderungsgesetz; edaspidi „AFG”) § 249h alusel (edaspidi „meede 26”).

- 5 Mis puutub meetmesse 15, siis komisjon märkis vaidlusaluse otsuse põhjendustes 128 ja 129 siiski, et see meede ei olnud koosõlas varem heakskiidetud abikavaga, kuna vaidlusaluse toetuse andmise ajal oli apellant käsitatav raskustes oleva ettevõtjana, kuigi see kategooria ettevõtjaid oli kava rakendamisel sõnaselgelt välja jäetud. Pealegi oli komisjon vahepeal, 19. juunil 2002, võtnud vastu otsuse 2003/225/EÜ Tüüringi liidumaa abikava kohta VKE-de investeeringute toetuseks ja selle kohaldamise juhud (ELT 2003, L 91, lk 1) ning see otsus oli nimetatud kava suhtes negatiivne, kuna seda kava oli rakendatud raskustes olevatele ettevõtjatele, mis on vastuolus erisätetega komisjoni poolt lubatud abikavade kohta.

- 6 Seoses meetmega 26 märkis komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 134–139, et selle toetuse suhtes ei saa kohaldada AFG §-s 249h ette nähtud kava, mille ta oli heakskiitnud põhjusel, et selle kava puhul ei ole tegemist riigiabiga. Komisjon tõdes selle kohta, et peale Treuhandanstalti ettevõtete puudutas heakskiidetud kava riigi osalusega ettevõtjaid, apellant oli aga kõnealuse toetuse andmise ajal erakapitalil põhinev ettevõtja.

- 7 Niisiis tunnistas komisjon meetmed 15 ja 26 ühisturuga kokkusobimatuks ja kohustas Saksamaa Liitvabariiki võtma kõiki vajalikke meetmeid kõnealuse abi apellandilt tagasinõudmiseks.

Menetlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 8 Esimese Astme Kohtule esitatud hageis palus hageja (käesolevas menetluses apellant), et vaidlusalune otsus tühistataks teda puudutavas osas, ning esitas oma nõuete põhjenduseks neli väidet. Kolm esimest väidet, mis puudutasid ainult meetmeid 15 ja 26, viitasid esiteks EÜ artiklite 87 ja 88 rikkumisele, teiseks õiguskindluse põhimõtte rikkumisele ja kolmandaks õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele. Neljas väide – mis ei tule arutlusele, kuna see jääb apellatsioonimenetluse raamidest välja – puudutas mitut fakti- ja hindamisviga, mille komisjon oli väidetavalt teinud.
- 9 Oma esimeses väites märkis hageja, et kõnealused meetmed võeti kooskõlas heakskiidetud abikavaga ja on seega käsitatavad olemasoleva abina. Seega rikkus komisjon EÜ artikleid 87 ja 88, kui ta kehtestas nimetatud abile tagasiulatuvalt täiendavaid tingimusi, millega seoses ta leidis ekslikult, et nimetatud meetmed moodustasid uue abi.
- 10 Mis esiteks puutub meetmesse 15, siis Esimese Astme Kohus tões kõigepealt, et heakskiidetud abikava – nagu Saksamaa Liitvabariik oli seda kinnitanud oma 26. augusti 1993. aasta kirjas vastuseks komisjoni nõudele saada täiendavat teavet – oli adresseeritud pärast 1989. aastat erastatud ettevõtjatele, kes „olles küll heas seisukorras, olid tihti finantsiliselt ebakindlad” (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 102–105).
- 11 Esimese Astme Kohtu sõnul tuleb esiteks viidet niisugusele finantsolukorrale käsitada viitena raskustele, mis olid seotud üleminekuga plaanimajanduselt turumajandusele, mitte nendele raskustele, mis iseloomustavad raskustes oleva ettevõtja mõistet (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 106). Teiseks kinnitab asjaolu, et Tüüringi liidumaa

oli teatanud ka kavast, mis oli konkreetselt suunatud raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks, seda – mida tões ka komisjon vaidlusaluses otsuses –, et viimati nimetatud ettevõtjad jäid kõnealuse abikava kohaldamisalast välja (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 108, 109 ja 111).

- 12 Pärast neid täpsustusi tões Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 133, et komisjon ei ole teinud ilmset hindamisviga, leides, et hageja oli raskustes olev ettevõtja.

- 13 Seetõttu leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 134 ja 135, et komisjonil oli õigus, kui ta järeldas, et abimeede 15 ei vastanud Tüüringi liidumaa kavas kindlaks määratud abi andmise tingimustele ja et seetõttu tuli see kvalifitseerida uueks abiks EÜ artikli 88 lõike 3 tähenduses.

- 14 Mis teiseks puutub meetmesse 26, siis tões Esimese Astme Kohus, et AFG §-ga 249h ette nähtud abikava – mis heaks kiideti – tingimusi ei olnud täidetud. Nagu komisjon vaidlusaluses otsuses leidis, ei olnud niisugused erakapitalil põhinevad ettevõtjad nagu hageja selle sätte alusel abikõlblikud (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 175 ja 180). Nagu Saksamaa Liitvabariik 29. juuli 1994. aasta kirjas ise täpsustas, pidi neid meetmeid võetama üldistes huvides, mitte ühe ettevõtja konkreetsetes huvides (nimetatud kohtuotsuse punktid 181, 182 ja 185). Nii see antud juhul ei olnud (sama kohtuotsuse punkt 186).

- 15 Nii lükkas Esimese Astme Kohus tervikuna tagasi ka kõik meetmega 26 seonduvad EÜ artiklite 87 ja 88 rikkumist puudutavad argumendid (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 203).

- 16 Oma teises väites kinnitas hageja, et komisjon oli rikkunud õiguskindluse põhimõtet, kuna ta tugines vaidlusaluses otsuses piirangutele, mida ei olnud ette nähtud ei kõnealustes abikavades ega ka nende kohta tehtud heakskiitvates otsustes.
- 17 Esimese Astme Kohus lükkas selle väite tagasi, tõdedes esiteks, et komisjon, hinnates meetme 15 kokkusobivust heakskiidetud abikavaga, võttis arvesse ainult neid tingimusi, mis olid märgitud nimetatud abikava heakskiitvas otsuses (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 138).
- 18 Pealegi oli Saksamaa ametiasutus ise oma 26. augusti 1993. aasta kirjas raskustes olevad ettevõtjad kõnealusest abikavast sõnaselgelt välistanud (nimetatud kohtuotsuse punkt 140). Seega oli seda teadet arvestades ilmne, et sellised ettevõtjad ei saanud olla heakskiidetud abikava kohaselt abikõlblikud (sama kohtuotsuse punkt 141).
- 19 Niisiis leidis Esimese Astme Kohus, et komisjon ei olnud õiguskindluse põhimõtet rikkunud, kui ta tõdes, et meede 15 ei vastanud Tüüringi liidumaa abikavas VKE-de investeringute toetuseks ettenähtud tingimustele, kuna abi saamise ajal oli hageja raskustes olev ettevõtja (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 144).
- 20 Teiseks leidis Esimese Astme Kohus, et hinnates meetme 26 ühisturuga kokkusobivust piirdus komisjon üksnes selle hindamisega, kas meede oli kooskõlas tingimustega, mis olid kehtestatud AFG §-is 249h ette nähtud kava heakskiitvas otsuses. Selles otsuses oli komisjon aga maininud sõnaselgelt eelkõige Saksamaa ametiasutuse 29. juuli

1994. aasta kirja, täpsustades selle sätte ulatust, mida ta oli asjassepuutuvate toetuste suhtes õigesti tõlgendanud ja kohaldanud (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 205).

- 21 Oma kolmandas väites viitas hageja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele, mis seisnes selles, et komisjon ei olnud arvesse võtnud asjaolu, et ei kõnealustest abikavadest ega ka neid heakskiitvatest otsustest ei nähtunud piiranguid, mida ta oli vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel kohaldanud. Hageja väitis eelkõige, et heas usus tegutsev ettevõtja võib eeldada, et abi ei ole uus abi, kui ta täidab kõik heakskiidetud abikavas ettenähtud tingimused.
- 22 Esimese Astme Kohus meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 146 sellega seoses kõigepealt, et õigus tugineda õiguskindluse kaitse põhimõttele on igal eraõiguslikul isikul, kes on olukorras, kus ühenduse administratsioon on talle täpseid tagatise andes tekitanud põhjendatud lootusi.
- 23 Lisaks meenutas ta selle kohtuotsuse punktis 148, et ei ole lubatav, et komisjon võtaks vastu otsuse, mis näeb ette abi tagasimaksmise kohustuse abi saaja suhtes, kes on järginud neid abi andmise tingimusi, mis on loetletud komisjoni otsuses abi heakskiitmise kohta.
- 24 Esimese Astme Kohus otsustas siiski, et menetletavas kohtuasjas see nii ei olnud, kuna nii meede 15 kui ka meede 26 olid hageja suhtes võetud neid tingimusi rikkudes, mis olid sätestatud Tüüringi liidumaa abikava VKE-de investeringute toetuseks heakskiitvas otsuses (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 149) ja AFG §-is 249h (selle kohtuotsuse punkt 207).

- 25 Veel leidis Esimese Astme Kohus, et raskustes olevate ettevõtjate ja erakapitalil põhinevate ettevõtjate suhtes sõnaselge piirangu väidetav puudumine asjassepuutuvates kavades või nende kohta Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud teadetes ei saa tekitada hagejas õiguspärast ootust meetmete 15 ja 26 esemeks olevate toetuste õiguspärasuse suhtes. Seda asjaolu ei saa kuidagi võrdsustada komisjoni poolt antud täpsete kinnitustega selle kohta, et raskustes olevad ettevõtjad ja erakapitalil põhinevad ettevõtjad võiksid saada abi Tüüringi liidumaa abikava VKE-de investeeringute toetuseks alusel ja AFG §-i 249h alusel (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 150 ja 208).
- 26 Seoses meetmega 15 täpsustas Esimese Astme Kohus veel seda, et igal juhul ei saanud hageja jätta välja selgitamata, kas talle antud abi oli õiguspärane (nimetatud kohtuotsuse punkt 150).
- 27 Leides, et kõik hageja esitatud väited on põhjendamata, jättis Esimese Astme Kohus hagi tervikuna rahuldamata.

Apellatsioonimenetluse poolte nõuded

- 28 Apellant palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus meetmete 15 ja 26 ning kohtukulude jaotuse osas;

- tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõike 2 punktid d ja g ning tühistada artikkel 2 osas, milles see puudutab meetmeid 15 ja 26, igatahes aga selles osas, millega selle alusel nõutakse nende meetmete alusel antud abi tagastamist;

- teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles Esimese Astme Kohus tuvastas, et apellandi poolt meetme 26 alusel saadud toetused on vaadeldavad talle konkurentsieeliseid andvana ning et need tuleb seetõttu tagasi nõuda, ja

- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

²⁹ Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

³⁰ Apellant tugineb oma kaebuses kahele peamisele väitele ning lisaks, teise võimalusena, veel ühele väitele.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud õiguskindluse põhimõtet

Poolte argumendid

- 31 Esimeses väites kinnitab apellant, et Esimese Astme Kohus rikkus õiguskindluse põhimõtet, kui ta leidis esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktides 97–111 ja 138, et komisjoni poolt heakskiidetud abikava VKE-de investeringute toetuseks sisaldas juba algusest peale piirangut raskustes olevatele ettevõtjatele, ja nimetatud kohtuotsuse punktides 167–188 ja 205, ning teiseks, et AFG §-is 249h ette nähtud kava ei puudutanud erakapitalil põhinevaid ettevõtjaid.
- 32 Apellant märgib selle kohta, et nimetatud põhimõte nõuab, et riigiabikava puudutavad piirangud peavad selgelt ja ühemõtteliselt selguma kas abikavast endast, Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud heakskiitvast otsusest või komisjoni kirjast, mis seda heakskiitu kinnitab, et potentsiaalsed abisaajad võiksid kindlaks teha, kas heakskiidetud abikava neid puudutab või mitte.
- 33 Esimese Astme Kohus võttis aga kõnealuste abikavade kohaldamisala tõlgendamisel ekslikult arvesse piirangud, mida apellant ei saanud kindlaks teha, ning seetõttu ei saa neid tema vastu kasutada. Need piirangud ei tulene selgelt ei heakskiidetud abikavadest ega dokumentidest, mis oleksid avaldatud või apellandile kättesaadavad, vaid hoopis komisjoni ja Saksamaa ametiasutuse puhtalt sisemise kirjavahetuse võimalikust tõlgendusest.

- 34 Selle vea tõttu rikkus Esimese Astme Kohus õiguskindluse põhimõtet ja tõdes ekslikult nagu komisjoni vaidlusaluses otsuses, et meetmete 15 ja 26 esemeks olevad toetused ei olnud heakskiidetud abikavaga hõlmatud.
- 35 Komisjon rõhutab, et nii Tüüringi liidumaa abikavale VKE-de investeeringute toetuseks antud heakskiidu kui ka AFG §-iga 249h kehtestatud kavale antud heakskiidu oli komisjon adresseerinud otseselt ja ainult Saksamaa Liitvabariigile menetluses, millega loodi ainult komisjoni ja nimetatud liikmesriigi vaheline õigussuhe, mille osaliseks ei olnud abisaaja ehk antud juhul apellant. Pealegi ei puudutanud need heakskiidud konkreetselt meetmete 15 ja 26 esemeks olevaid toetusi, vaid abi andmise „üldist kava”, millest potentsiaalseid kasusaajaid ei saanud komisjon – erinevalt asjaomasest liikmesriigist – teada. Liikmesriigi pädevad asutused otsustavad ise, kuidas heakskiidetud abikavaga hõlmatud toetused konkreetsel üksikjuhtudel jaotatakse.
- 36 Kuna apellant ei olnud aga ühegi komisjoni siduva otsuse adressaat, ei saa ta menetluses viimase vastu õiguskindluse põhimõttele tugineda. Selle põhimõtte rikkumisele saaks aga viidata menetluses Saksamaa ametiasutuse vastu, kellel oli kohustus ja vastutus teavitada potentsiaalseid abisaajaid piisavalt selgelt konkreetsetest tingimustest, mille täitmise korral võidi neile heakskiidetud abikavaga kooskõlas riigiabi anda.
- 37 Seega ei saa komisjonile ette heita Saksamaa ametiasutuse tehtud viga anda riigi abi vastuolus heakskiidetud abikavadega ja komisjoni poolt nende kohta antud selgitustega.

Euroopa Kohtu hinnang

- 38 Selle väite põhjendatuse hindamiseks tuleb uurida, kas Esimese Astme Kohus rikkus õiguskindluse põhimõtet, kui ta vaidlustatud kohtuotsuses järeldas, et komisjoni poolt heakskiidetud abikavad ei võimaldanud toetuste andmist esiteks, mis puutub meetmesse 15, siis raskustes olevatele ettevõtjatele, ja teiseks, mis puutub meetmesse 26, siis erakapitalil põhinevatele ettevõtjatele.
- 39 Mis puutub meetmesse 15, siis tuleb meenutada, et Esimese Astme Kohus jõudis niisugusele järeldusele pärast seda, kui ta oli vaidlustatud kohtuotsuse punktides 97–111 analüüsinud heakskiidetud abikava ulatust.
- 40 Selle analüüsi käigus märkis ta kõigepealt, et pärast seda, kui komisjon oli saanud Saksamaa ametiasutuse 26. augusti 1993. aasta kirja – viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 10 –, milles see ametiasutus täpsustas teatatud abikava kohaldamisala, oli tal õigus asuda seisukohale, et raskustes olevad ettevõtjad olid jäetud nimetatud kava kohaldamisalast välja (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 108, 109 ja 111).
- 41 Seejärel leidis Esimese Astme Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 110, et kiri oli heakskiidetud abikava osa, kuna komisjon pidas selles esitatud täiendavat teavet ja täpsustusi asjakohaseks ning otsustas teatatud kava rakendamise suhtes vastuväiteid mitte esitada, nagu ta Saksamaa Liitvabariigile oma 26. novembri 1993. aasta kirjas ka teatas. Seda kinnitab ka asjaolu, et oma kirjas viitas komisjon sõnaselgelt 26. augusti 1993. aasta kirjale (nimetatud kohtuotsuse punkt 104).

- 42 Nendest kaalutlustest lähtudes välistas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138 õiguskindluse põhimõtte mis tahes rikkumise, leides, et komisjon ei olnud vaidlusaluse otsusega seadnud tagasiulatuvalt täiendavaid tingimusi võrreldes nendega, mis olid toodud otsuses, millega ta kõnealuse abikava heaks kiitis.
- 43 Vastupidi sellele, mida apellant kinnitab, ei rikkunud Esimese Astme Kohus õiguskindluse põhimõtet, kui ta niisugusele järeldusele jõudis.
- 44 On oluline märkida, et nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, tuleb selle otsuse ulatuse kindlakstegemisel, milles komisjon kinnitab, et ta ei esita liikmesriigi poolt teatatud abikava suhtes vastuväiteid, arvesse võtta mitte ainult selle otsuse enda teksti, millest Euroopa Ühenduste Teatajas on avaldatud vaid kokkuvõtte, vaid ka abikava, mille asjaomane liikmesriik teatavaks tegi (vt selle kohta 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-138/09: *Todaro Nunziatina & C.*, EKL 2010, lk I-4561, punkt 31, ja 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-67/09 P: *Nuova Agricast ja Cofra vs. komisjon*, EKL 2010, lk I-9811, punkt 64).
- 45 Täiendava teabe nõuet, milles komisjon palub liikmesriigi poolt teatatud abikava kohaldamisala kohta lisateavet, ja liikmesriigi ametiasutuse vastust sellele nõudele tuleb käsitada teatatud abikava lahutamatu osana. See on nii seda enam juhul, kui – nagu käesolevas asjas – komisjon otsustas just selle täiendava teabe põhjal, et asjassepuutuva abikava suhtes ei ole vaja vastuväidet esitada.

- 46 Sellest järeldub, et Esimese Astme Kohtul oli õigus, kui ta leidis, et Saksamaa ametiasutuse 26. augusti 1993. aasta kiri oli osa heakskiidetud abikavast, ja sellest tulenevalt, et meetme 15 esemeks olev toetus ei olnud antud õiguspäraselt, kuna apellant oli ajal, mil see toetus anti, raskustes olev ettevõtja.
- 47 Selles osas tuleb siiski täpsustada, et komisjoni poolt heaks kiidetud üldise abikava rakendamise raames ei olnud Saksamaa Liitvabariigil, kellele oli nimetatud kiri loomulikult teada, õigust eirata teavet, mille ta oli komisjonile edastanud, vaid vastupidi, ta pidi seda arvesse võtma tagamaks, et üksikjuhtudel antaks riigiabi sellega kooskõlas.
- 48 Eeltoodust lähtudes tuleb asuda seisukohale, et apellandil ei olnud alust viidata meetme 15 osas õiguskindluse põhimõtte rikkumisele.
- 49 Mis puutub meetmesse 26, siis Esimese Astme Kohus leidis – olles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 167–188 analüüsinud komisjoni poolt heaks kiidetud kava kehtestanud AFG §-i 249h ulatust –, et erakapitalil põhinevatel ettevõtjatel ei olnud õigust saada niisuguseid toetusi, mis olid selle meetme esemeks.
- 50 Selle analüüsi käigus märkis Esimese Astme Kohus kõigepealt, et Saksamaa ametiasutuse 29. juuli 1994. aasta kirja põhjal – mida nimetati käesoleva kohtuotsuse punktis 20 ja milles ametiasutus täpsustas AFG §-iga 249h kehtestatud kava kohaldamisala – otsustas komisjon mitte esitada nende meetmete rakendamise suhtes vastuväiteid (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 172 ja 173).

- 51 Seejärel leidis Esimese Astme Kohus, et selles kirjas toodud täpsustused – millest selgus, et erakapitalil põhinevad ettevõtjad ei olnud nimetatud sätte kohaselt abikõblikud – olid heakskiidetud kava täpse kohaldamisala kindlaksmääramisel asjakohased ja komisjon oli tõesti neid arvesse võtnud, kui ta tuvastas, et kavandatud meetmed ei olnud käsitatavad abina EÜ artikli 87 tähenduses (vaidlustatud kohtuotsuse punktid 175, 176 ja 180).
- 52 Selle hinnangu põhjal jäeldas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 205 ja 206, et komisjon ei olnud rikkunud meetme 26 osas õiguskindluse põhimõtet, kuna ta piirdus rangelt selle meetme esemeks olevate toetuste vastavuse hindamisega tingimustele, mis on kehtestatud kõnealust kava heakskiitvas otsuses.
- 53 Vastupidi sellele, mida kinnitab apellant, ei rikkunud Esimese Astme Kohus õiguskindluse põhimõtet, kui ta niisugusele järeldusele jõudis.
- 54 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 44 ja 45 toodud kaalutlusi, tuleb tõdeda, et Saksamaa ametiasutuse 29. juuli 1994. aasta kiri moodustas osa sellest abikavast, millega seondub meede 26, ja just selles kirjas sisalduva teabe alusel otsustaski komisjon mitte esitada teatatud abikava suhtes vastuväidet.
- 55 Sellest jäeldub, et Esimese Astme Kohtul oli õigus, kui ta leidis, et see abikava ei võimaldanud anda toetusi erakapitalil põhinevatele ettevõtjatele nagu apellant ja et talle antud abi ei vastanud nimetatud kavas kehtestatud tingimustele.

- 56 Seega tuleb ka seoses meetmega 26 esitatud õiguskindluse põhimõtte rikkumisele viitav väide tagasi lükata.
- 57 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimene väide täies ulatuses põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

Poolte argumendid

- 58 Teises väites kinnitab apellant, et Esimese Astme Kohus rikkus õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 150 ja 208 leidis, et sõnaselgete piirangute puudumine otsustes, millega kiideti heaks Tüüringi liidumaa abikava VKE-de investeeringute toetuseks ja AFG §-iga 249h kehtestatud abikava, ei saa võrdsustada komisjoni poolt antud „täpsete kinnitustega” liidu kohtute praktika tähenduses, mis oleks võinud tekitada apellandil õiguspärase ootuse meetmete 15 ja 26 õiguspärasuse suhtes.
- 59 Esiteks oli Esimese Astme Kohus teinud vea, jättes arvesse võtmata asjaolu, et apellant ei saanud tuvastada heakskiidetud abikavas – kujul, milles see oli avaldatud – sisalduvaid võimalikke piiranguid. Seega oli apellandil alus eeldada, et nimetatud meetmete esemeks olevad toetused olid antud õiguspäraselt, järgides komisjoni poolt lubatud

abikavadele kehtestatud tingimusi, mistõttu ta ei võinud arvata, et tehakse otsus nõuda need toetused tagasi.

- 60 Teiseks heidab apellant Esimese Astme Kohtule ette, et viimane oli öelnud, et ta „pidi hoidma end informeerituna saadud abi andmise õiguspärasusest” (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 150). Selline enese informeerituna hoidmise kohustus oleks abisaajal olnud ainult siis – kui vastupidi käesolevale asjale – oleks tegemist ebakindlusega seda tüüpi abi heakskiidu ulatuse osas, mille huvitatud isik saab kindlaks määrata.
- 61 Komisjon väidab, et kuna apellant ei ole vaidlusaluse otsuse adressaat ega heakskiidetud abikavadest otseselt puudutatud – sest neid kavasid võidakse vastupidi rakendada kindlaksmääramata arvu ettevõtjate suhtes –, ei ole apellandil alust viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele.
- 62 Lisaks võis apellant nagunii eeldada, et meetmete 15 ja 26 esemeks olevad toetused nõutakse tagasi, arvestades asjaolu, et Saksamaa ametiasutus oli nende toetuste andmisel ilmselt eiranud teatatud abikavade raames ettenähtud tingimusi.

Euroopa Kohtu hinnang

- 63 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale, millele Esimese Astme Kohus muide vaidlustatud kohtuotsuse punktis 146 õigustatult viitas, on igal õigussubjektil, kelles liidu

institutsioon on konkreetseid kinnitusi andes tekitanud põhjendatud lootusi, õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele (vt eelkõige 24. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-506/03: Saksamaa vs. komisjon, EKL 2005, punkt 58, ja 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-213/06 P: AER vs. Karatzoglou, EKL 2007, lk I-6733, punkt 33). Selliseks kinnituseks on mis tahes vormis edastatud täpne, tingimusteta ja kooskõlaline teave (vt selle kohta 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-47/07 P: Masdar (UK) vs. komisjon, EKL 2008, lk I-9761, punktid 34 ja 81).

- 64 Tuleb tõdeda, et Esimese Astme Kohus on vaidlustatud kohtuotsuses seda kohtupraktikat nõuetekohaselt kohaldanud.
- 65 Nagu Esimese Astme Kohus täheldas, ei saa sõnaselge piirangu puudumist asjassepuutuvates abikavades iseenesest võrdsustada täpse, tingimusteta ja kooskõlalise teabega, mille komisjon on apellandile esitanud selle kohta, et need abikavad lubasid anda abi meetme 15 puhul vastavalt raskustes olevatele ettevõtjatele ja meetme 26 puhul erakapitalil põhinevatele ettevõtjatele, ning seega ei saa see olla aluseks apellandil õiguspärase ootuse tekkimisele talle antud toetuste seaduslikkuse osas.
- 66 Vastupidi, kuna võimalus anda niisugustele ettevõtjatele abi ei ole üldse kindel, ei saa sõnaselge piirangu puudumine tähendada niisuguste täpsete kinnituste andmist, mis võiksid tekitada apellandil mis tahes õiguspärase ootuse.
- 67 Eeltoodust järeldub, et vaidlustatud kohtuotsusega ei rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, ning seetõttu tuleb teine väide samuti põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud EÜ artikli 87 lõiget 1

Poolte argumendid

- 68 Apellandi viimasena esitatud kolmanda, alternatiivse väite kohaselt rikkus Esimese Astme Kohus EÜ artikli 87 lõiget 1, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 193–201 tuvastas, et meetme 26 esemeks olevaid toetusi tuleb täies ulatuses käsitada riigiabina.
- 69 Sellele järeldusele jõudes oli Esimese Astme Kohus esiteks rikkunud tema ja komisjoni vahelise pädevuse jaotuse põhimõtet, kuna vaidlusalune otsus jätab liikmesriigi arvutada, milline on apellandi poolt tegelikult saadud eelis. Teiseks ei ole see kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, mille kohaselt arvutatakse abisaaja eelis mitte asjaomase liikmesriigi kantud kulude põhjal, vaid arvestades seda, kui suur oli abisaaja kokkuvõtte selle tõttu, et ta sai ebaseaduslikku abi.
- 70 Olles vastupidisel arvamusel vaidlustab komisjon nimetatud põhimõte rikkumise, väites esiteks, et Esimese Astme Kohus ei analüüsinud apellandile antud eeliste suurus, vaid viitas selgelt abi summale, nagu see on vaidlusaluses otsuses nimetatud. Teiseks leiab komisjon, et arvutades välja eelist, mille apellant meetme 26 tõttu sai, kohaldas Esimese Astme Kohus kohtupraktikas kindlaksmääratud kriteeriume õigesti, tuginedes vaidlustatud kohtuotsuse punktides 196–198 apellandi tegelikule kokkuvõttele, mis tekkis tänu saadud palgatoetustele.

Euroopa Kohtu hinnang

- 71 Esiteks tuleb märkida, et vastupidi apellandi väitele ei kinnitanud Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 193–201, et meetme 26 esemeks olevaid toetusi tuleb täies ulatuses käsitada riigiabina.
- 72 Vastupidi, nagu komisjon õigesti märgib, tuleneb nimetatud punktide sõnastusest, et uurimata apellandile antud eeliste suurus, viitas Esimese Astme Kohus selgelt sellele summale, mida komisjon oli nimetanud vaidlusaluses otsuses, ning viitas sellele ka sõnaselgelt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 18 ja 192.
- 73 Neil tingimustel ei ole alust väita, et Esimese Astme Kohus rikkus tema ja komisjoni vahelise pädevuse jaotuse põhimõtet, minnes kaugemale, kui see institutsioon oli vaidlusaluses otsuses leidnud.
- 74 Mis teiseks puutub sellesse, et väidetavalt on rikutud ühenduse kohtupraktikat, mille kohaselt arvutatakse eelis selle põhjal, kui suur oli abisaaja kokkuhoid selle tõttu, et ta sai ebaseaduslikku abi, siis tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsus põhinebki õigel eeldusel, et kõnealuse toetuse summa väljendub eelises, mille apellant sai.
- 75 Sellega seoses tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 196, et apellant oli „vabastatud teatud kulude kandmisest (palgakulu)” seoses töödega, mida ta tegi enda huvides. Veel tõdes Esimese Astme Kohus selle

kohtuotsuse punktis 198, nagu ka komisjon oli väitnud, et apellant „ei kandnud tegelikult seda osa kuludest, mis vastab talle antud toetuse summale”.

- 76 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb ka kolmas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata
- 77 Kuna apellatsioonkaebuse ühegi väitega ei saa nõustuda, tuleb kaebus jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 78 Kodukorra artikli 122 esimene lõige sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja apellandilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Kahla Thüringen Porzellan GmbH-lt.**

Allkirjad

I - 12940